sterven rusten van hunnen arbeid. Daarom heeft ook Jezus gebeden: Ik bid niet, Vader, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boose.

Het leven der uitverkoornen staat niet los van het leven der menschheid, maar is in geheel den levensgang der menschheid als ingeweven. Onderscheiding is er van het begin af geweest, maar de scheiding komt eerst aan het einde van den ontwikkelingsgang of aan het einde der geschiedenis, als de raad Gods, met de wereld die nu is, zal zijn volbracht.

Bij het lezen en gebruik der H. Schrift moeten wij dit goed in het oog houden, om de Schrift, als openbaring Gods aan menschen, recht te verstaan. Wat gaat het ons aan, te weten hoeveel vrouwen Salomo gehad heeft, en wat middelen Jakobs vrouwen gebruikten om de toegenegenheid van haar gemeenschappelijken man te verwerven, of wat stichting geeft het verhaal van Lot met zijne dochters? Zijn niet de bitterste vijanden van Gods volk, en ook de machtigste tegenstanders van het rijk van Christus, tot op dezen dag, de Israëlieten, uit den mensch Abraham voortgekomen? de veldslagen van David, zijn krijgslisten, de namen zijner helden, en zooveel andere dingen meer, zijn zeker belangwekkend en onderhoudend om te lezen, maar het geeft geen antwoord op de vraag: wat moet ik doen om zalig te worden. De profeten kunnen we niet verstaan als we niet letten op den historischen achtergrond hunner redenen en voorspellingen. Om de profeten eenigermate te verstaan, moeten we rekening houden met den algemeenen wereldtoestand in die dagen, den onderlingen strijd en naijver van de groote mogendheden uit dien tijd, en de politiek van Juda's en Israëls koningen en staatslieden, vooral hunne verhouding tot Egypte, om door bondgenootschap met dezen staat, aan de heerschappij van Babel te ontkomen. Zoo is het ook met de boeken van Ezra, Nehemia en Esther. Ja ook van Esther! Want al komt de naam van God er zelfs niet in voor, het is niettemin een machtige prediking van God, van God in de geschiedenis. En zoo is het ook geschied dat God in de volheid des tijds zijnen Zoon heeft gezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet.

De menschwording van den Zoon Gods is voor geheel de menschheid een zegen. Men ga maar eens na wat er sinds dit keerpunt in de wereldgeschiedenis veranderd is op elk gebied. Men richte het oog op staatsbestuur en rechtspleging, op de verhouding van man en vrouw, en vergelijke b.v. eens den toestand der vrouw in China met dien van de vrouw in Christenlanden. De verhouding van ouders en kinderen, meesters, vrouwen en hunne dienstbaren en ondergeschikten. Kunsten, wetenschappen, uitvindingen van allerlei aard, geheel de menschelijke ontwikkeling is vernieuwd, sedert in de wereld is bekend geworden de Man der smarten en de Heer der heerlijkheid, die zeggen mocht: Wie Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien; want Ik en de Vader zijn één.

En nu is het wel zoo, dat de wereld niet erkennen wil dat zij dit alles aan den Christus te danken heeft, en omdat er geen vrede op aarde is, niet gelooven kan in Hem die onze vrede is, maar dat verandert aan de zaak niets. Christus geeft vrede, doch niet zooals de wereld dien geeft. De vrede dien Christus geeft is alleen voor hen die vrede maken, door Hem als Koning te erkennen, allereerst in en voor eigen hart en leven. Dezen worden door de wereld gehaat, omdat ze niet van de wereld zijn, maar God hen uit de wereld heeft uitverkoren, om eerstelingen van Gods schepselen te zijn, om te zijn het zout der aarde, waarmede het geheele leven gezouten wordt. Dat is de algemeene genade, waarin de geheele menschheid, in meerdere of mindere mate, deelt.

Een feit, dat weinig wordt opgemerkt en dat toch van groote beteekenis is, is het in het leven blijven van Kain, nadat hij zijn broeder Abel gedood had. Ons betaamt het niet te vragen, waarom God de wet, dat wie menschenbloed vergiet, ook door 's menschen hand gedood zal worden, niet op Kain heeft doen toepassen, maar zeidet al wie Kain doodslaat zal zevenvoudig gewroken worden, en een teeken aan hem steldе opdat hem niet versloege al die hem vond. Gen. 4:15.

Zoo bleef Kain door Gods genade leven, zijn geslacht voortplanten, het geslacht dat de grondslagen legde voor de algemeene menschelijke ontwikkeling en beschaving, de grondslagen der bouwkunst, van den landbouw, de metaalbewerking, de beoefening der musiek en dichtkunst, terwijl in de lijn uit Seth de kennis en dienst Gods bewaard bleef. In de dagen van Enos toch begon men openlijk den naam des Heeren aan te roepen. En toen, in later tijd, door vermenging der familiën, we zouden nu zeggen: door de gemengde huwelijken, de gansche aarde met wrevel vervuld werd en de zondvloed kwam om allen te verderven, zijn in de ark acht menschen behouden geworden. Allen deelden in de gemeene gratie, doch alleen Sem was erfgenaam van de particuliere genade. Op den door God bepaalden tijd zou echter ook Jafet wonen in de tent van Sem en zou de dag aanbreken, dat ook in Chams geslacht de particuliere genade genoten werd en verkondigd zou worden: den negerslaaf bij 't zwoegen, de vrijheid door het Kruis«.

Er zal dan ook overeenkomst zijn tusschen het einde der geschiedenis en haar begin. Duidelijk zegt Christus, Matth. 24 : 21, 22: Want alsdan zal groote verdrukking wezen, hoedanige niet geweest is, van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal. En zoo die dagen niet verkort werden, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkoornen wil zullen die dagen verkort worden.

In de verwoesting van Jeruzalem is hiervan het begin gezien, een begin, waarin het einde voorspeld en geteekend is.

En zoo beweegt zich de gansche wereldgeschiedenis, met haar ontknooping en einde om de tot het eeuwige leven uitverkoren gemeente. Want het Hoofd dier gemeente is de door God gegenereerde en gezalfde Koning, tegen Wien de volken wel woeden en de Koningen ijdelheid bedenken, maar die in den hemel woont zal lachen, de Heere zal hen bespotten. Want de tijd der gemeene gratie gaat voorbij en komt tot haar einde, en daarom wordt den Koningen met al hun volken toegeroepen: laat u tuchtigen, kust den Zoon, opdat Hij niet toorne en gij verteerd wordt. Ps. 2. God zelf heeft aan Kain die de doodstraf verdiend had, gratie geschonken. En die gratie werkt nog altijd door, onder de volken en in het leven van bijzondere personen. Maar volken en bijzondere personen verachten den rijkdom der goddelijke goedertierenheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods tot bekeering moet leiden. Spotters zeggen: waar blijft de belofte zijner toekomst, want alle dingen blijven gelijk ze geweest zijn. Doch de Schrift getuigt: God is lankmoedig over ons, niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat ze allen tot bekeering komen. 2 Pet. 3 : 9.

Officieele Berichten.

De classis Stadskanaal, vergaderd te Musselkanaal 9 Dec. l.l., heeft praeparatoir onderzocht den heer Herman Fokkens, candidaat aan de Vrije Univ., en hem met alle stemmen beroepbaar gesteld bij de Geref. Kerken in Nederland.

De Heere roepe hem door zijne gemeente tot den Dienst des Woords en der Sacramenten.

Namens de classis Stadskanaal:

A. Gruchies, *praeses*,
J. Buikema, *scriba*.

Musselkanaal, 9 Dec. 1908.

Nieuw-Dordrecht, 8 Dec. Op den avond van Woensdag 2 Dec. j.l. werd ons vergroot kerkgebouw officieel in gebruik genomen. Een groote schare was opgekomen. Onze herder en leeraar Ds. K. Bakker hield naar aanleiding van Ps. 84 : 2 een korte predikatie. Bracht namens den Kerkeraad achtereenvolgens dank aan de afgev. der zusterkerken. Nieuw-Amsterdam en Emmen voor hunne aanwezigheid en belangstelling. Aan de leden der bouwcommissie voor hun gedanen en volbrachten arbeid. Den heer Linzel voor diens architectuur en den heer Venema (aannemer) voor zijn net en flink opgeleverd werk. Doch bovenal bracht spreker den dank aan onzen God.

Nog voerden het woord Ds. Huls van N.-A. en Ds. J. Bakker van Emmen.

Beide sprekers feliciteerden de gemeente van Nieuw-Dordrecht met haar vergroot en sierlijk kerkgebouw.

't Geheel ziet er dan ook netjes uit en biedt ruimte voor pl.m. 500 personen.

Geve de Heere, dat de Kerkeraad nog eens genoodzaakt moge worden het andermaal te vergrooten.

Namens den Kerkeraad:

T. Heldring, *scriba*.

L. S.

Vergadering der classis Amersfoort D.V. Dinsdag 12 Jan. a.s. Punten voor het agendum worden ingewacht tot 24 Dec.

Namens de roep. Kerk van Soest:

M. M. Horjus, *praeses*.
P. Floor, *scriba*.

Soest, 7 Dec. 1908.

Overdracht van het rectoraat aan de Theol. School te Kampen.

Deze plechtigheid geschiedde heden avond, Maandag 7 Dec., in tegenwoordigheid van vele genoodigden en belangstellenden. Onder het zingen van Ps. 89 : 13 trad de aftredende Rector, Prof. L. Lindeboom, door zijne ambtgenooten begeleid de versierde Aula binnen. Na het samenzijn met een bede, en een woord van welkom aan de vergaderden, te hebben geopend, hield Prof. L. een rede over De Analogia Fidei, de norma prophetandi, naar aanleiding van een paar woorden uit de Conclusio van de Canones Dordraceni, waarin de, in Gods Kerk beroemde, Synode van Dordrecht, 1618/19, alle Mededienaars in het Evangelie van Christus vermaant, „dat zij . . . met de Schriftuur naar de regelmaat des geloofs niet alleen gevoelen, maar ook spreken: „Cum Scriptura secundum FIDEI ANALOGIAM nom solum sentiant, sed etiam loquantur".

Mocht het misschien, op het eerste hooren, een overtollig werk schijnen, te onderzoeken, wat deze in de taal der Theologie en der Kerk bekende woorden „Analogia Fidei" beteekenen, Spr. verklaarde, dat het hem bij de bestudeering van dit onderwerp gebleken was, niet onnoodig te zijn. De literatuur daarover is zeer schaarsch; in de meeste handboeken van Hermeneutiek, Dogmatiek e. a., wordt deze term meer als in het voorbijgaan vermeld, dan in zijn oorsprong, beteekenis, en gewicht uiteengezet. Daar die woorden ontegensprekelijk aan Rom. 12 : 7a zijn ontleend: „κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως": „naar de analogie des geloofs" mocht men verwachten, dat de zin dezer woorden eerst en meest uit dien tekst wierd aangewezen, en de zaak in 't licht gesteld, wat echter — volstrekt niet het geval is. Zelfs in de Conclusio wordt niet naar deze vermaning van de Schrift verwezen; en in al de artikelen van de Geref. Belijdenisschriften, die toch zoo dikwerf krachtig en helder de perspicuitas en facultas Scripturaese ipsam interpretandi van de H. Schrift uitspreken, zoekt gij ze tevergeefs, ook onder de breede tekstenrij op de Kant. Bij de patres komt ge hiermede ook niet terecht; bij de Grieksche patres komt het woord „ἀναλογία" niet éénmaal voor. In de patristische literatuur ontmoet u voortdurend ὁ κανών, de Regula; met de groote Reformatie komt de Analogia fidei op den voorgrond. Na een historisch overzicht, en exegese van Rom. 12 : 7a, „hetzij profetie, naar de analogie des geloofs", zette Prof. L. de rijke beteekenis van deze „analogie" uiteen. Het kerkelijk en theologisch spraakgebruik toetsend aan wat de Schrift met de woorden „analogia fidei" aanduidt, meende hij, dat moeilijk volkomen overeenstemming kan worden geconstateerd, en dat vooral moet worden gewaakt, metterdaad, maar ook in de woorden, tegen allen schijn, alsof men de eigen formuleering van de fundamenteele artikelen des geloofs c. a., in de voorstellink laat ineenvloeien met de harmonische voorstelling der waarheid in de Schrift, en dat dus „Analogia Fidei" nooit als benaming van de eerste mag worden gebruikt. Spr. besloot met het geven van enkele wenken, uit het verhandelde voortvloeiend, en opwekking, in alle werk der prophetie, inzonderheid in de bediening des Woords en de professie der Theologie, den rijkdom en de heerlijkheid dezer heilige analogie steeds meer tot uitdrukking te brengen, en allen ons daarnaar te richten in leer en leven, gebouwd wordend in de lijn en den stijl van den H. Geest tot een geestelijk huis.

Daarna werd het rectoraat overgedragen aan Prof. Dr. H. Bouwman. Vooraf werd o. a. medegedeeld, dat in dit haar 54e jaar de School weder was vooruitgegaan: van 24 verl. jaar tot op 26 studenten nu. Examina waren er behalve het admissie-examen, 15 : 4 candidaats, 1 semi-cand. en 10 propaed. van welke één in teleurstelling is geëindigd, wat, zeide spr., „ook zijn nut hebben kan".

Geen maatregel van tucht was noodig; over het geheel studeerden de broeders ijverig en was hun wandel gelijk die aan leden en a.s. dienaren van de gemeente betaamt. Met het oog op de ervaring jaren aaneen van 't adm. ex. inzake Christ. Religie en de Hebreeuwsche taal, gaf Prof. L. ook enkele wenken. Aan Prof. Bouwman wenschte hij toe, dat de taak als Rector hem even licht en aangenaam mocht wezen als die dit jaar den aftredenden rector geweest is. Dit jaar zal in elk geval gewichtig zijn in de geschiedenis van de Theol. School vanwege de opdracht der scheidende Synode i.z. mogelijke verplaatsing. Wat na de Synode daarover is vernomen, is bemoedigend. Spr. wees in dit verband ook op het krachtig bazuingeluid voor de eigen opleiding, dat uit „Hollandia" in de laatste weken door het land weerklinkt; moge de verg. der Curatoren en Hoogleeraren, 28 Jan. a.s., zóó door den Heere worden geleid, dat, hetzij ze al, óf niet, een weg ontdekt om Theol. School en Vrije Universiteit bij elkander te brengen, door haar beraadslaging en haar woord tot de Kerken, de eenheid en de vrede en de wasdom van de Kerken en van hare eigen Opleidingsschool worden bevestigd. Den nieuwen Rector werd toegebeden, dat de Heere, die in onzen tijd zoo vele dienaren, oude en ook jongere, wegneemt, hem moge sparen, nog lang, en hem ook in zijn rectoraat zegene en ten zegen stelle.

Na 't zingen van Ps. 33 : 6 en dankzegging ging de openbare samenkomst uiteen.

Vele genoodigden bleven nog eenigen tijd als gast van den aftredenden Rector, aangenaam en gezellig bijeen onder gesprek, en gezang, en toespraken van onderscheidene broeders. De praetor der studenten, de heer S. W. Bos, sprak een woord van dank aan den afgetreden Rector, en riep Prof. Bouwman namens studenten een hartelijk „welkom" toe. Ook Dr. J. Hania, als vertegenwoordiger van het Curatorium, sprak beide professoren toe. Aan het einde trad de nieuwe Rector op, die met een korte toespraak dit zijn ambt aanvaardde, en met dankgebed deze liefelijke ure besloot.

Buitenland

Duitschland. Dr. Brandes jaloersch op de onafhankelijkheid der Duitsche Geref. Kerken in N.-Amerika. Aftreden van Dr. Stöcker.

In de *Reformirte Kirchenzeitung* van 29 Nov. ll. komt een stuk voor van Dr. Brandes, predikant te Bückeburg, over de 16de Synode der Gereformeerde Kerk in de Vereenigde Staten van N.-Amerika. Daarin roemt hij de offervaardigheid die de vrije Kerken der Vereenigde Staten toonen ten opzichte van het kerkelijk leven, en zegt dan: „Men heeft daar de hulp niet noodig van den Staats executeur om de middelen bijeen te drijven die voor het kerkelijk leven noodig zijn. Maar de gemeenten daar zijn belijdende Kerken, — doch is dat een gebrek? Niemand zal dat kunnen beweren. Toen in 1529 de Synode te Homburg in Hessen gehouden, over een Presbyteriaansche Kerkenordening beraadslaagde en deze ook aannam, meende Luther dat deze jammer genoeg te vroeg was aangenomen. De Duitschers moesten voor zulk een kerkorde die ten doel had de kerkelijke aangelegenheden door de Kerk zelve te laten behartigen, eerst opgevoed worden. De Duitschers waren daarvoor niet rijp, hij vond daarvoor in de gemeenten niet de stof (das zeug). Zoo ontstond in Duitschland de Staatskerk. De heer des lands, de opperste bisschop en zijn consistorie, vormden de regeering der kerk. Nu, Luther zelf heeft aan deze inrichting in latere jaren geen welgevallen gehad, en nu — nadat de Staat in Duitschland de Evangelische Kerk bijna 400 jaar „opgevoed" heeft, hoever is het nu daarmede gekomen? Daarover kon men een lang en geen verblijdend artikel schrijven. In de Vereenigde Staten, waar de Kerken zelfstandig zijn en voor zichzelve moeten zorgen, staat het zoo, dat de belijdende Kerken hare kerkelijke aangelegenheden zeer goed kunnen behartigen"....

Het is de Duitsche Kerken duur te staan gekomen, dat zij de uitspraak van Christus: „Eén is uw Meester, namelijk Curistus en gij zijt allen broeders", niet aanstonds voor hun kerkelijk leven hebben aangedurfd. Onze Vaderen hebben dit wel gedaan, en daarvan plukt men èn in N. Amerika èn in Nederland nog de gezegende vruchten.

De afgevaardigde van den Rijksdag Dr. Stöcker, de gewezen hofprediker, heeft zijn mandaat ter beschikking van zijn kiezers gesteld. Ook buiten den kring van zijne conservatieve (anti-revolutionaire) partijgenooten, zal dit bericht met leedwezen worden vernomen. Hij behoorde tot de beste en meest begaafde leden van den Rijksdag, die voor de waarheden van het Evangelie in die vergadering met kracht en klem wist te spreken. Hij zocht eene oplossing der sociale quaestie in Christelijken zin, en dat een deel van de Duitsche werklieden niet door het socialisme werd medegesleept en in eene Christelijke organisatie vereenigd werd, is hoofdzakelijk aan hem te danken.

Doch hij kon geen genade vinden in de oogen van den tegenwoordigen Duitschen Keizer. Hij ijverde voor meer vrijheid en meer zelfstandigheid van de Evangelische landskerk van Pruisen. De Keizer gevoelde, dat hij zijn summepiscopaat zou moeten loslaten, als het streven van zijn hofprediker doorging. De Koning van Pruisen toch is als zoodanig de opperste bisschop van de Evangelische landskerk. Dr. Stöcker kreeg dan ook zijn ontslag als hofprediker.

Dit was den Keizer echter niet genoeg. Toen na Stöcker's ontslag als hofprediker, de synode der Pruissische landskerk saamkwam, en deze vergadering van voornemen was om den exhofprediker te benoemen in de „ausschuss" (de permanente commissie) dier synode, kwam er een telegram van den Keizer, meldende, dat het Z. M. zeer zou mishagen, wanneer Dr. Stöcker in die commissie benoemd werd. De vergadering was zoo slaafsch om aan dat „allerhoogst bevel" aanstonds gehoor te geven. Men kan zich voorstellen, wat dit voor Dr. Stöcker moet geweest zijn: eerst ontslagen door zijn Vorst, dien hij in zijn jeugd onderwezen had, en daarop verloochend door zijn broeders! Maar er bleef een kring die hem om zijns werks wil eerde en lief had.

De Heere zij hem en zijn kranke gade in zijn levensavond nabij!

Engeland. Eene poging om de Presbyteriaansche kerk met de Anglicaansche kerk te vereenigen.

Deelden wij mede dat in Australië pogingen aangewend werden om de Anglicaansche kerk aldaar te vereenigen met andere Protestantsche kerken, hetzelfde kan men van Engeland zeggen.

Het resultaat is, gelijk men te voren wel berekenen kon, dat er van deze zaak niets komt. Op initiatief van bisschop Montgomery, den secretaris van „de vereeniging tot bevordering van het Evangelie", was een algemeen Engelsch congres saamgekomen, om te trachten tot eenheid op kerkelijk gebied te geraken. Maar dit congres mislukte, doordat de Anglicanen eischten dat hunne kerk als de alleen wettige zou erkend worden. Onmiddellijk na deze samenkomst vergaderden de bisschoppen der Anglicaansche kerk in het paleis van den Aartsbisschop van Canterbury, Lambert's house, en daar werd een encycliek opgesteld, waarin uitgesproken wordt dat men zich alleen met kerken die buiten de Anglicaansche kerk staan, vereenigen kan, wanneer de predikanten dier kerken zich aan de ordinatie der Anglicaansche bisschoppen onderwerpen. Hiervoor zijn de Presbyteriaansche kerken in Engeland natuurlijk niet te vinden. Om dezelfde reden is de vereeniging van de Pruisische Evangelische kerk te Jerusalem met de Anglicaansche kerk aldaar afgesprongen. Het verwondert ons, dat men dergelijke besprekingen begint. Immers is de Hoog-kerkelijke partij in Engeland verreweg in de meerderheid, en van deze is niet anders te verwachten, dan dat zij mat hand en tand vast houdt aan hare meening, dat de Anglicaansche kerk *de* kerk van Engeland is. Wil men met deze vereenigen, dan moet men tot haar overgaan.

Frankrijk. De gewezen bisschop Lacroix staatshoogleeraar. Burgerlijke doop.

Toen indertijd bisschop Lacroix van Tarentaise zijn ambt „om gezondheidsredenen" nederlegde, vermoedde menigeen, dat deze kerkvorst, die als liberaal, misschien wel als modernist bekend stond, om andere redenen zijn ontslag vroeg en verkreeg. Dit vermoeden is bewaarheid. Want sedert heeft de heer Lacroix eene staatsbenoeming als hoogleeraar aan de Sorbonne aangenomen. Den 13den November aanvaardde hij in de met violet versierde soutane gekleed, zijn ambt aan de *Ecole des Hautes Etudes* voor een groote vergadering, met eene rede over de godsdienstige geschiedenis der Revolutie, waarbij hij beloofde deze geschiedenis in zuiver wetenschappelijken zin verder te zullen ontwikkelen. Tot hiertoe heeft de hiërarchie in deze zaak nog niet ingegrepen, maar het zou ons niet verwonderen, indien de gewezen bisschop door de Roomsche kerk in den ban gedaan werd.

„Men kan alleen datgene vernietigen, waarvoor men iets anders in de plaats stelt;" van dezen stelregel schijnen de Fransche radicalen uit te gaan, in het bestrijden van de kerk. Nog vele Franschen hechten er aan, dat hunne kinderen gedoopt worden en dat hunne echtvereeniging kerkelijk bevestigd wordt. Daarom achten sommige vrijdenkers het geraden, om het doopen en trouwen ook „civil" (burgerlijk) te doen plaats hebben voor hen die dit begeeren. En werkelijk is men daarmede begonnen. Maar over het algemeen is om die poging gelachen, en in Frankrijk geldt nog steeds het spreekwoord: *le ridicule tue*, d. i. men wordt onmogelijk wanneer men zich belachelijk maakt. Toch heeft de maire van het Parijsche arrondissement Ivry, „om den toenemenden invloed der priesters te fnuiken," door middel van een aanplakbiljet laten aankondigen, dat de burgemeester elken eersten Zondag van de maand van 10—12 uur zich ter beschikking stelt der families om burgerlijke doopsplechtigheden te voltrekken. Deze zullen zoo plechtig mogelijk plaats hebben. De maire, Coutant geheeten, zal tot de peetouders een toespraak houden, waarin hij o. a. zeggen zal: „Het leven is aan veel wisselvalligheid onderworpen; de ouders van dit kind kunnen sterven. Neem het nu op u, om in dit geval, hun kind in de republikeinsche denkbeelden te onderwijzen, het op den weg van den plicht, der eer en der sociale solidariteit te leiden," enz. Hierop kust de maire het kind, dat dan „voortaan twee vaders en twee moeders heeft," en schenkt aan de peetouders een zakje suikergoed. Later hoopt men het kind een spaarbankboekje te kunnen geven. Spottend vragen zelfs liberale dagbladen, wat de maire Coutant in de plaats stelt voor hetgeen aan de kerkelijke bediening van den doop beteekenis en waarde geeft!

Opmerkelijk is het, dat de radicale maire er van gewaagt, dat de invloed der Roomsche priesters toeneemt. Dit hebben wij verwacht. De scheiding van kerk en staat, doorgedreven om de macht der kerk te fnuiken, heeft den invloed der kerk versterkt. Wij onderschrijven het oordeel van Blaise Pascal, toen hij zeide: „Bel état de l'église, qui n'est soutenue que de Dieu, (het is een heerlijke toestand voor de kerk, wanneer zij haar leeftocht alleen uit 's Heeren hand ontvangt).

Oostenrijk. De Oostenrijksche regeering heeft zich, gelijk uit de politieke bladen bekend werd, meester gemaakt van Bosnië en Herzogewina, provinciën die tot hiertoe deel uitmaakten van het Turksche rijk, al waren zij van 1878 af door Oostenrijk bezet. De Keizer vaardigde bij de annexatie eene proclamatie uit, waarin verzekerd wordt, dat de kroon onder de vele zorgen die op haar rusten, niet het laatst die rekent, welke betrekking hebben op het stoffelijk en geestelijk welzijn van het volk. Allen zullen gelijk zijn voor de wet, alle kerken zullen gelijk bescherming genieten, de bevolking zal deel kunnen nemen aan de wetgeving en het bestuur des lands, en ook haar taal zal geëerbiedigd worden.

De bevolking der genoemde landen bestaat uit twee derde deelen, die tot de Roomsche of Grieksche kerk of tot het Joodsche volk behooren; een derde deel is Mahomedaansch. Daar bij de Mahomedanen de veelwijverij heerscht, zoo wordt de polygamie in Oostenrijk voortaan geduld. Jammer is het, dat de Evangelische kerk in Oostenrijk trots alle wettelijke bepalingen nog geen volle vrijheid geniet. Roomschen die tot de Evangelische kerk overgaan, blijven wat het privaatrecht betreft, nog aan het kanonieke recht onderworpen. Roomsche priesters, die hunne kerk verlaten, mogen volgens de wet niet in het huwelijk treden.

Den 9den Nov. ontving de Keizer eene deputatie van de Mahomedanen. De Keizer zeide haar dat het zijn wil was, om allen volle godsdienstvrijheid te geven. Den 9den Nov. kwamen de deputatiën der Christelijke kerken den Keizer huldigen. Op de toespraak van den Kardinaal antwoordde Zijne Majesteit, dat de Roomsche geestelijkheid, bij de uitoefening van haar ambt, op de bescherming van de regeering kon rekenen. Hij zelf noemde zich een getrouwe zoon der Kerk, die hem en zijn huis een getrouwe leidsvrouw op alle wegen des levens geweest was. Tot de vertegenwoordigers der Grieksche kerk werd gezegd, dat de belijders van hun geloof in zijn land steeds hadden uitgemunt door Godsvrucht en trouw aan de Kroon, terwijl ook de belijders der Grieksche kerk volgens den Keizer op het gebied van de geestelijke en maatschappelijke beschaving treffelijke dingen hadden te zien gegeven. Bij het ontvangen van de afgevaardigden der Evangelische kerk verklaarde de Keizer, dat hij het zich steeds tot een plicht gesteld had in zijn rijk elk burger volle vrijheid voor de uitoefening zijner religie te geven. Tegenover de deputatie der Joden roemde de Keizer de trouw aan het rijk en aan de wet van de Joodsche bevolking. Zoo kreeg ieder een woord van waardeering, behalve de Evangelischen — wanneer het verslag van 's Keizer's woorden volledig is.

Noord-Amerika. Wij lezen in *De Wachter*:

„In *De Wachter* van 4 Nov. schreven we over de verhouding van den Westerschen tak der Ref. Church tegenover de geheime genootschappen onder meer het volgende: „En stil, o zoo stil is het geworden. Zoo stil, dat ook de allerlaatste kreet van verzet is weggestorven." Nu trof het juist dat ongeveer terzelfder tijd classis Michigan een besluit passeerde om hare verontwaardiging uit te drukken over het geval in Grand Rapids, waar een kerkeraad het toeliet dat onder directie van een vrijmetselaars loge een lid der gemeente van uit de kerk begraven werd. Deze houding van classis Michigan was ons een aangename verrassing, en we haasten ons hiervan notitie te nemen en ook *De Wachter*-lezers er mede in kennis te stellen. Neen, de allerlaatste kreet van verzet is nog niet weggestorven. Men heeft nog eens weer openlijk geprotesteerd tegen de zonde van vrijmetselarij en van andere geheime vereenigingen. Zulk een protest uitgaande van een classis doet weldadig aan, en zeer hopen wij dat het bij deze eene conscientie-kreet niet blijven zal, maar het geweten overal wakker zal worden om dit kwaad bij de hoornen aan te grijpen. Toch, hoe dankbaar ons dit protest van classis Michigan ook stemde, voldaan zijn we niet. Zoolang het alleen maar bij een verklaring blijft, vordert men al heel weinig. De loge laat zich daarmee niet op de vlucht jagen. Vrij wat krasser maatregelen zijn noodig om zich van dit kwaad te zuiveren. En toch om met het mes der kerkelijke tucht deze kanker uit te snijden, is aan de overzijde geheel onmogelijk. Zoolang de loge door het Oosten in bescherming wordt genomen, zal een protest als van classis Michigan geen blijvende vrucht afwerpen, maar zal ondanks al dergelijke protesten de loge steeds meer veld winnen ook in de Holl. gemeenten. Men zal toch niet kunnen ontkennen dat zoo al niet de Vrijmetselaarsloge, dan toch vele andere geheime vereenigingen reeds oogluikend worden toegelaten. Dan ook is het protest van classis Michigan eigenlijk alleen gericht tegen „de openbare erkentenis van de vrijmetselaarsorde of alle geheime orden" en niet tegen het lidmaatschap van deze orden zelve. Dat de persoon in quaestie lid was eener vrijmetselaarsorde lokt geen woord van protest uit, men zal geen geheime orde publieke erkenning geven.

We zijn verblijd, doch niet voldaan. Men wil het kwaad wel bestoeien, maar een toeleg om het met wortel en tak uit te roeien, bemerkt men niet."

De geachte redactie van *De Wachter* duide ons niet ten kwade, dat wij onze hoop uitspreken dat de Ref. Church voortga op den weg door de classis Michigan ingeslagen. Dan komen de Chr. Geref. kerk en de Reformed Church nader tot elkander.

Gemengd Nieuws.

In de Duitsch kerkelijke bladen doet de bekende emeritus-predikant Dr. von Bodelschwing het verzoek, hem te steunen in de werken van barmhartigheid die onder zijn directie staan. Hij segt daarbij o. a., dat er een buitengewoon zware winter voor de deur staat. De werkloosheid drukt zwaar op het geheele Duitsche land. Het aantal menschen die zonder werk zijn, is vertienvubbeld. Ook het getal kranken die zich voor verpleging aanmelden, is vermeerderd. In de Bethel-gemeente van pastor Von Bodelschwing werden in het bijna afgeloopen jaar ± 7000 personen opgenomen met 1,126,888 verpleegdagen. Vele der verpleegden hebben niemand die hun tegen Kerstmis een liefdegave zendt. De grijze leeraar van Bethel, bij Bielefeld, biedt zich daarom aan als bemiddelaar, wanneer er menschen zijn, die wel iets willen geven, maar niet goed weten, waar een gave der liefde op een recht dankbaren bodem vallen zal.

Diakonessen op de Philippijnen. De kerk van inboorlingen op de Philippijnen, die zich van Rome heeft losgemaakt, besloot tot het instellen van diaconessen, in tegenstelling met de Roomsche nonnen. In de instellingsoorkonde leest men: »Wanneer vrouwen zich aan den dienst des Heeren wijden willen, zal onze kerk haar tot diakonessen stellen, zonder haar te verplichten ongetrouwd te blijven, wanneer zij de gave der onthouding niet besitten; ofschoon het de voorkeur verdient dat zij ongetrouwd blijven, opdat zij geen zorg voor haar gezin hebben te dragen en zich geheel aan den dienst Gods kunnen wijden. I Kor. 7 : 8—32 en 37—40. De plichten der diaconessen zijn de volgende:

1. Zij moeten het Evangelie leeren en dit dan aan vrouwen en kinderen in scholen en huizen onderwijzen, ja zelfs in Godsdienstoefeningen die voor vrouwen en kinderen bestemd zijn.

2. Zij behooren de gebeden en gezangen der liturgie te leeren, om de gebeden harer medezusters te leiden en deel te nemen aan het koorgezang.

3. Zij zijn verplicht den kansel te versieren en te waken voor de zindelijkheid en de goede orde in de kerk.

4. Zij zijn geroepen werken van barmhartigheid te doen, welke de kerk ook ten plicht stelt voor vrouwenvereenigingen.

5. Zij zijn verplicht steeds een Godzalig leven te leiden.

Winckel.

Voor Kinderen.

DE LOFWAARDIGE GIERIGAARD

De getrouwe en bestendige lezers van *De Heraut*, herinneren zich zeker nog wel de geschiedenis der bewoners van de Zandhoeve, welk verhaal nog niet lang geleden hun werd meegedeeld.

Onder de personen die daarin voorkomen, is ook een die, gelijk menigeen nog weten zal, 't Lam heette, en die op 't laatst zijns levens bij de dorpelingen weinig gezien was. Na zijn dood echter bleek, dat hij veeleer hoogachting had verdiend, al was zijn wijze van doen ongetwijfeld zonderling en in elk geval wel geschikt om den schijn van kwaad op hem te doen komen.

Er zijn echter meer zulke menschen geweest; dat zal blijken.

In de Fransche stad Rheims leefde eens een priester, Godinot geheeten. Hij had een behoorlijk inkomen en kon onbekrompen leven, gelijk algemeen bekend was.

Toch deed hij zulks niet, maar leefde voor zich zelf zoo eenvoudig, dat wie het zag er verbaasd van stond, en zich afvroeg waar dat nu goed voor was. Ook jegens anderen was hij hoogst karig. Zeer zelden gaf hij iets weg, en dan nog altijd zoo weinig mogelijk. Daarentegen lette hij er scherp op, dat niemand hem wat te kort deed, of iets dat hem toekwam hem ontging. Hij spaart en pot maar, zei men, en voor wie?

Zoo kwam het, dat hij allengs door de armen een gierigaard geheeten en gehaat werd, en de meer gegoeden hem minachtten, hem een geldwolf noemden. Godinot merkte zeer goed uit de bejegeningen die hij van velen ondervond, hoe men over hem dacht. Toch, hoe onaangenaam die ook zijn mochten, hij veranderde van gedrag niet en liet de lieden maar praten.

Nu moet men weten, dat te Rheims al vele jaren groot gebrek bestond aan goed, zuiver drinkwater. De grond leverde dat niet op. De meer gegoeden en rijken lieten — wat zeer kostbaar was — goed water op grooten afstand halen. Maar de armen konden dat natuurlijk niet doen, en moesten zich met het slechte water behelpen. Wel was er vaak over het aanleggen van een waterleiding gesproken, maar dat kostte veel geld, en niemand had lust daarvoor op te brengen.

Met verbazing vernamen dan ook de inwoners van Rheims op een goeden dag, dat hun stad een waterleiding krijgen zou. Niemand begreep, hoe dat nu zoo in eens was besloten. Nog grooter werd de verwondering toen men vernam, dat een vermogend man het benoodigde geld voor de stad geschonken had. En bijna ongeloofelijk scheen, wat later uitlekte, dat de milde gever niemand anders was, dan de zoo geminachte priester Godinot. Ruim tweehonderdduizend francs, d. i. honderd duizend gulden, had hij, zoo hoorde men, er voor over om het zoo nuttig werk te doen uitvoeren.

En dat al, hoe ongehoord het klonk, was toch letterlijk waar.

Godinot had reeds lang ingezien, hoe noodig vooral voor de armen het was, dat men gemakkelijk goed drinkwater kon krijgen, en ook dat dit best kon, wijl niet ver van de stad, voldoende goed drinkwater was. Daar hij echter wel wist hoe niemand lust gevoelde, de zaak aan te vatten, had hij die zelf ter hand genomen, door het noodige geld bijeen te brengen. Daartoe had hij zich veel ontbering getroost, veel schimp en minachting ook, maar ten slotte had hij zijn doel bereikt. De stad en de armen waren geholpen. Want zijn gul aanbod werd natuurlijk met dank en blijdschap aangenomen.

Nu veranderde in eens aller meening en houding jegens den „geldwolf." Die hem vroeger veracht en gescholden hadden, prezen hem nu als een edel, liefddadig en lofwaardig man. In plaats van onaangename bejegeningen vond hij nu louter vriendelijkheid. Wie had, zeiden de menschen, ook zoo iets kunnen denken; en dat was trouwens zoo.

„Un illustre avare," een lofwaardige gierigaard, noemde men Godinot thans en met recht. Nog altoos wordt hij met erkentelijkheid te Rheims herdacht.

DE EERSTE STAP.

Een eeuw en meer geleden, leefde in Engeland een jongman, Hopson geheeten, die door zijn vader bij een kleermaker in de leer was gedaan. Dit zittend vak beviel den jongen, die een woelwater was, echter niet en zoo werd besloten hem naar zee te zenden, gelijk de lust en begeerte van zijn hart was. Met ijver legde hij zich op zijn nieuw vak toe.

Er was destijds oorlog tusschen Engeland en Frankrijk, en het duurde niet lang of het smaldeel waarbij Hopson zich bevond, ontmoette den vijand en raakte met hem slaags.

Hopson die nog nooit zoo iets had bijgewoond, toonde zich echter zeer weinig verschrikt en vroeg slechts aan een matroos:

„Hoe weet men, dat een vijandelijk schip zich overgeeft?"

„O," was het antwoord, „dat ziet men daaraan, dat de vlag wordt neergehaald. Als de Franschman dat doet is het schip ons."

„Is dat alles?" zei Hopson, „dan zal ik eens zien wat ik doe."

Zijn schip was nu het Fransche zoo dicht genaderd, dat de ra's der masten elkaar raakten. Tegelijk werden de kanonnen losgebrand en steeg een dichte rook op. Nu haastte zich de knaap den mast in, en verborgen door de kruitdamp, slingerde hij zich op de ra van het Fransche schip. Als een kat zoo vlug beklom hij de mast tot het topje, rukte de Fransche vlag er af, en begon den klautertocht terug.

Nog eer hij het dek van zijn eigen schip weer had bereikt, bespeurden de Britsche zeelieden, dat de vlag van het vijandelijk schip niet meer woei. Hierop hieven zij luide kreten aan: „Gewonnen! Gewonnen!" De Franschen dit hoorende, meenden dat de vlag gestreken was op last van hun admiraal. In verwarring liepen zij van de kanonnen weg, en tegelijk sprongen de Engelschen op het schip over en namen er bezit van.

Nu eerst kwam Hopson, die met veel moeite den gevaarlijken terugtocht had volbracht, naar beneden. De groote Fransche vlag had hij om het lijf gewonden. Met verbazing en luid gejuich werd hij door de zeelui, zijn makkers, ontvangen.

Hij moest bij den admiraal komen, en nu bleek duidelijk, hoe door de wakkere daad van den jongen zeeman, een oorlogsschip des vijands was buit gemaakt. De vlootvoogd prees zijn moed en naarstigheid, gaf hem een goede belooning, en benoemde hem dadelijk tot bootsman.

Hopson die zoo begonnen, en al jong hoog geklommen was, deed dat ook later. Hij werd herhaaldelijk bevorderd, en ten slotte benoemd tot admiraal. Met grooten lof is hij onder de Britsche zeelieden bekend.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Aalsmeer, J. Fokkinga, te Medembilk. — Axel (A), E. A. Groenewegen, te Westmaas.

AANGENOMEN: Rijswijk (Z.-H.), Dr. J. van Lonkhuijsen, te Heteren. — Voorst, M. van Alphen, cand. te Rotterdam.

BEDANKT: Tienhoven c.a., D. Hogenbirk Jzn., te Nederhorst-den-Berg. — Brussel, E. Goudappel, te Dieren. — Heerjansdam, H. Meulink, te Meliskerke.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Montfoort, J. Kraay, te Leerbroek. — Berkhout (N. H.), J. P. Cannegieter, te Oostvoorne. — Wedde (toez.), G. Sterringa, te Kropswolde. — Zaandam (Westzijde), A. v. Wijk, te Den Helder. — Doesburg, Jac. Eringa, te Woerden. — Donkerbroek, F. Reitsma, te Noordwolde. — Leur, J. Ph. Meynink, te Grootegast. — Loon-op-Zand, J. de Bruin, te Groot-Ammers.

AANGENOMEN: Hengelo (O.), D. E. Hiebendaal, te Zeddam. — Workum, F. G. Hospers, te Kethel en Spaland. — Kleverskerke, H. J. Visser, cand. te Delfshaven.

BEDANKT: Nieuwkoop (Z.-H.), H. W. Th. Jansen, cand. te Nijmegen. — Jutphaas, E. Warmolts, te Ter Aa.

Plaatsgebrek noodzaakt ons Advertentiën tot een volgend Nr. uit te stellen.

Advertentiën.

Heden ontsliep in haar Heere en Heiland, zacht en kalm, onze geliefde Dochter
TJITSCHE,
Wed. van R. v. D. MEULEN,
in den ouderdom van 54 jaar.
Haar diepbedroefde Ouders,
S. v. D. BERG.
W. v. D. BERG—GREYDANUS.
Cubaard, 5 December 1908.

Voor de groote deelneming bij het overlijden van Vrouwe C. C. H. RUTGERS, geb. GUYE, betuigen wij aan allen, die ons daarvan de blijken deden toekomen, onzen hartelijken dank.
Dr. F. L. RUTGERS.
J. C. RUTGERS.
A. RUTGERS.
Mr. V. H. RUTGERS.
M. W. RUTGERS—HOVY.
H. C. RUTGERS.
J. F. ESSER—RUTGERS.
Dr. B. J. ESSER.
A. A. L. RUTGERS.
R. A. F. IDENBURG.
F. L. RUTGERS JR.
L. RUTGERS.
W. J. RUTGERS.
Amsterdam, 7 Dec. 1908.

De familie DOORN betuigt haren hartelijken dank voor de vele blijken van deelneming, betoond bij het overlijden van haren onvergetelijken Vader.
'sGravenhage, Dec. 1908.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Galanteriën, Garen, Band enz.
In bovengenoemd vak **kan geplaatst worden** een **LEERLING-BEDIENDE**, die een of meerdere jaren in het vak werkzaam is geweest. Geref. Godsdienst.
Oude Pekela. F. M. FLEURKE Jr.

Bedwateren.
Genezing verzekerd. Voor inlichtingen wende men zich tot het oude adres: **Steenstraat 41, Leiden**. Franco brieven.

School- en Kerkbouw.
Adres: C. SCHUITEMAKER,
Architect, Medemblik.

Finantieële Nood.
In de kas der Vereeniging v. Vr. der Waarheid is geen geld aanwezig, om het salaris van den oefenaar en het pensioen der weduwen te betalen. Nog nooit vroegen wij te vergeefs om hulp. Ook nu vertrouwen wij, dat die Kerkeraden en die broeders en zusters, die zich nog herinneren de dagen, waarin zij verstoken waren van de geregelde bediening des Woords, niet vergeten zullen hen, die vroeger als behulpsels het Woord der Waarheid brachten. Mochten wij dan ook nu in onze verwachtingen niet teleurgesteld worden.
Namens het Bestuur:
Prof. Dr. F. L. RUTGERS, *Voorzitter.*
Ds. B. VAN SCHELVEN, *Vice-Voorzitter.*
G. H. A. GROSHEIDE, *Secretaris.*
J. YSEBRAND, *Penningmeester,* Koninginneweg 223.
Amsterdam, December 1908.

Uit Israëls Zangen
DOOR
Ds. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN B. Jzn.
Prijs f 1.00, geb. f 1.40.
Een **nieuwe** bundel stichtel. stukjes, die zich aanbevelen wegens inhoud en vorm.
Kampen. J. H. BOS.

Heden verscheen bij J. H. KOK te Kampen:
De Scheppingsweek
DOOR
F. BETTEX.
Prijs f 1.25.
In fraaien Stempelband f 1.75.
Uitnemend Cadeau.

VERSCHENEN:
LEVENSSCHETS van
Ds. G. J. RUYSSENAERS,
bewerkt in opdracht der Zendings-Cie. door
Ds. A. VAN VEELO.
Met 10 portr. en afbeeld.
Prijs 60 cents, gebonden f 1.—.
Ten voordeele der Zending.
Uitgave van J. H. DUNK's O. en N. Boekhandel (G. DUNK) te Rotterdam.

Zend mij 5 doosjes Slijm-, Gal- en Maagpillen. Zij bevallen uitstekend.
Elkerzee. w. g. JOH. SPITS.
Slijm-, Gal- en Maagpillen.
Geen beter afdoend middel tot zuivering van het bloed, bevordering der spijsvertering, verwijdering der gal, onmisbaar bij leverziekten, geelzucht en stoppingen der onderbuiksingewanden. Uitstekend ook voor lijders aan aambeien.
Prijs per doos met gebruiksaanwijzing **55** cts. franco bij vooruitbetaling per postwissel (of **12** postzegels à **5 ct.**) Is men beslist een Maaglijder gebruik er dan bij onze wereldberoemde „Maagdruppen" waardoor duizende genezen zijn. Prijs per flacon met gebruiksaanwijzing 70 cts.
K. S. DE BOER, Sneek.

J. M. HOPMA Jr.
Oude Ebbingestraat 45,
Telephoonno. 1132,
GRONINGEN.
Chirurgische Instrumenten,
Specialiteit voor Orthopaedie
(Hessing's Corsets)
en Apparaten voor Verlammingen en Vergroeiïngen, Kunstledematen, Breukbanden, Buikgordels, Brillen en Lorgnets, Tafelgereedschap.
Werkplaats voor **REPARATIEN en SLIJPEN.**
Catalogussen voor Heeren Geneesheeren gratis verkrijgbaar.

Heden verscheen bij J. H. KOK te Kampen:
Van Golgotha naar Jeruzalem
Paschen - Hemelvaart - Pinksteren
DOOR
Prof. P. BIESTERVELD.
(*vervolg op „Van Bethanië naar Golgotha"*)
AFLEVERING I.
Royaal formaat.
Compleet in 24 afl. à 22½ cent.

Voor slechts f 1,—.
Nooit Gedacht
Toch Gekomen!
Vier Bundels uitgezochte Leerredenen van J. C. PHILPOT, 1e, 2e, 3e en 4e Zestal worden uitverkocht voor Een Gulden.
De 4 Bundels samen slechts *f* 1.
Hiervan ook afzonderlijk verkrijgbaar:
Het 1e Zestal voor *f* 0.50.
Het 2e Zestal voor *f* 0.40.
Het 3e Zestal voor *f* 0.40.
Het 4e Zestal voor *f* 0.40.
Doch de 4 Zestallen in eens gekocht voor slechts *f* 1.
Eenige nooit terugkomende gelegenheid om deze heerlijke Leerredenen van PHILPOT in bezit te krijgen.
Te bekomen bij **D. BOLLE**, Bazaar van **Goedkoope** Boeken, Hang 98 te Rotterdam. Franco na ontvangst van Postwissel, waarop verlangde melden.

NAAR ZUID-AMERIKA
met de stoomschepen van den **Koninklijken Hollandschen Lloyd.**
Eerstvolgende vertrekdagen voor **Passagiers**
van **Amsterdam** naar **Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres:**
s.s. „Zaanland" . . . . . . **6 Januari.**
s.s. „Rijnland" . . . . . **10 Februari.**
s.s. „Amstelland" . . . . . **3 Maart.**
Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den **Koninklijken Hollandschen Lloyd**, 131 Prins Hendrikkade, Amsterdam.

Zondagsschool en Huisgezin.
Hoogenbirk, Gerdes, Kloppers, Bungener, Riem Vis, Pressensé, De Liefde, Johannes e. a. 100 boekjes met plaat of plaatjes elk deel 16—48 bl., mooie verzameling waarvan de prijs *f* 22.50 is, aangeboden **voor *f* 7.50**, franco zending. Betaling na ontvangst en niet naar genoegen kan teruggezonden worden. Verkrijgbaar bij J. WRISTERS, Boekh. Minrebroederstraat 13, *Utrecht.*

De zoo gunstig bekende
Feeststoffen
voor het
Kerstfeest, O. en N. Jaar,
DOOR
Ds. J. BAVINCK,
ingen. */* **1,00**, gebonden */* **1,40**,
worden op bestelling terstond franco verzonden door ZALSMAN te Kampen.
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

WRIGHT
Wetenschappelijke Bijdragen tot Bevestiging der Oud-Testamentische Geschiedenis.
Vertaald door Ds. C. ORANJE.
Met voorrede van
Dr. A. KUYPER.
Prijs gebonden */* **3.50.**
Vraagt uitvoerig **prospectus** bij den Uitgever
D. A. DAAMEN, Den Haag.

Heden verscheen de **vierde** vermeerderde druk van
Kort Overzicht
van de Geschiedenis der Gereformeerde Kerken in Nederland van 1795 tot heden
door J. H. LANDWEHR,
Pred. te Rotterdam.
Deze nieuwe druk is o. m. vermeerderd met een hoofdstuk over de zending.
Prijs 35 ct. 25 Ex. à 30 ct.
H. H. Pred. ontv. op aanvr. een Ex. ter kennism.
Zwolle. Firma H. TULP.

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND - - INBRAAK VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL *f* 4.000.000.00
RESERVEFONDS ruim *f* 1.235.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.
Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN À DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

INCASSO-BANK,
Amsterdam—Rotterdam—Almelo.
Volgestort Kapitaal */* **8,000.000.—.** Reserve */* **1,069,171.20.**
DEPOSITO-RENTE.

Met 1 dag	opzegging à	(Bedragen tot *f* 50.000 zonder opzegging)	2¼ % 's jaars
„ 10 dagen	„ „	. . . .	2½ „ „
„ 1 maand	„ „	. . . .	3 „ „
„ 6 maanden	„ „	. . . .	3½ „ „
„ 12 „	„ „	. . . .	4 „ „

Accountant,
Amsterdamsch Accountants Kantoor
onder Directie van
Mr. E. J. KORTHALS ALTES.

De Directie,
K. G. GOEDEWAAGEN.
Mr. F. FOEKENS.
C. T. GOEDEWAAGEN.

MAARSCHALKERWEERD EN ZOON
in KERKORGELS. Zuilenstraat 14, Utrecht.

Dr. H. BAVINCK,
Gereformeerde Dogmatiek.
Tweede herziene en vermeerderde druk. Compleet in 4 deelen. Reeds zijn verschenen deel 1 en 2. Prijs per deel */* **6.40**, in sterken band */* **8.—.**
Onmisbaar voor elken theoloog.
Kampen. J. H. BOS.

Voor één cent. Nieuwjaarspakket.
De levensgeschiedenis van Henry Martin, welke vele jaren zendeling in Indië is geweest, plaatsen we thans als hoofd van dit pakket. Nieuwsgierig en boeiend om te lezen, en een boek, dat altijd gaarne werd gekocht. 't Is dan ook 18 maal herdrukt, 500 bladz. groot, en kost *f* 2.20. Aanbeveling dus overbodig. Wij leveren het toch maar weer voor de helft en geven al het onderstaande gratis. Lees met aandacht: No. 2. De zeeslag bij Kijkduin. No. 3. Wankeling, door v. d. ZEE. No. 4. Geschenk voor jonge menschen. No. 5. Bop, van 'n hondenleven. No. 6. Muziekstuk, 40 cent. No. 7. In de wittebroodsweken, door G. SCHRIJVER. No. 8. Zangen voor huis en school. No. 9. Moeders plaats, door G. SCHRIJVER. No. 10. Bilderdijk, door v. STRAATEN. No. 11. Zijn kind, door P. BROUWER No. 12. Oude Dina en Leen. No. 13. Een slechte dag, met pl. No. 14. Een groot prentenboek. No. 15 en 16. Twee boekjes met vele verhaaltjes en pl. No. 17. Nog een prentenboek. No. 18. Het geheim verraden. No. 19 en 20. Nog 2 versch. werkjes. Verder No. 21—23. Drie keurige Nieuwjaarskaarten met goud versierd. No. 24 en 25. Twee uittrek Nieuwjaarsk. No. 26 en 27. Twee mooie uitgewerkte groote dichtslaande Nieuwjaarsk. No. 28 en 29. Een paar toegiften, en No. 30. Een mooi felicitatie boekje met versje en koordje met kwastje. No. 31—50. Nog 20 kleine kaartjes met wensch of felicitatie. No. 51—70. Twintig enveloppen daarvoor, en van No. 71—100. Dertig zeer mooie gekleurde ansichtkaarten met versjes, landschappen, felicitatie met versjes, enz. enz. Goed gelezen dus 100 No. voor een gulden, dat is dus 1 cent per stuk. Zend spoedig postwissel à *f* 1.— en 20 cent voor de porto, dan ontvangt u alles franco thuis. Wie *f* 1.55 zendt, ontvangt er ook nog een mooie zelfdrukkerij bij, waarmede u zelf uwe kaartjes kunt bedrukken, of op uw briefkaarten en enveloppen uw naam en woonplaats beide gelijk. Wie 2 pak gelijk bestelt, ontvangt, nog een doos postpapier extra met 50 vel papier en 50 ondoorsch. enveloppen. Vraag dus uw buurman of vriend, dan ontvangt ge elk 125 No. voor *f* 1.20 franco. Schrijf er vooral bij op de postwissel voor Nieuwjaarspakket uit *De Heraut.*
H. VERHOOG, pakketh., **Halfweg** (N.-H.)

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

door Ds. F. Zantinge te Hoorn *f* 2; door den heer C. de Haan te Utrecht 2e storting *f* 230; door den heer G. A. Kempff te Hillegom *f* 7.50; door Ds. G. P. Oberman te Lunteren *f* 28; door den heer G. Feringa uit Abcoude *f* 10, uit Baambrugge *f* 71.75; uit Nigtevecht *f* 25, samen *f* 106.75; per post ontvangen *f* 41.25; door den heer O. A. Brouwer uit Betterwird *f* 1; uit Bornwerd *f* 11; uit Dokkum *f* 84.50; uit Foudgum *f* 7.50; uit Hantum *f* 1; uit Hantumhuizen *f* 3; uit Hantumeruitburen *f* 0.75; uit Hiaure *f* 1; uit Hollum *f* 2.50; uit Holwerd *f* 6; uit Nes *f* 2.50; uit Niawier *f* 1; uit Raard *f* 5.50; uit Schiermonnikoog *f* 1; samen *f* 128.25; door den heer H. A. de Vries te Rossum *f* 20.75; door den heer K. Dingemanse te Grijpskerke *f* 37; door den heer A. de Visser te Oost-Kapelle *f* 40.50; door den heer Ds. R. J. W. Rudolph te Leiden *f* 40; Van Ds. J. Brinkman te Beilen *f* 1; door den heer D. Kievit uit Numansdorp *f* 22, uit 's Mijnsheerenland *f* 3.50, uit Westmaas *f* 5.50, uit Puttershoek *f* 4, uit 's Gravendeel *f* 11.50, uit Strijen *f* 72, samen *f* 118.50; door den heer G. A. van den Berg uit Barneveld *f* 38.50, uit Kootwijk *f* 3.50, uit Voorthuizen *f* 40.50, samen *f* 82.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. Kerk te Dwingelo *f* 6.20, te Hijken *f* 3.07½, uit Achlum *f* 3.88 en *f* 3.52 samen *f* 7.40, uit Arum *f* 11.02½ en *f* 11.04 samen *f* 22.06½, uit Franeker *f* 22.21 en *f* 25.30 samen *f* 47.51; uit Harlingen *f* 34.25 en *f* 42. samen *f* 76.25; uit Lollum *f* 15.30 en *f* 14.00½ samen *f* 29.30½; uit Midsland *f* 1.56 en *f* 0.73½ samen *f* 2.29½; uit Minnertsga *f* 7.62 en *f* 6.80 samen *f* 14.42; uit Oosterbierum *f* 9.42 en *f* 11.09 samen *f* 20.51; uit Sexbierum *f* 14.25 en *f* 13.35 samen *f* 27.60; uit Tzum *f* 3.76½ en *f* 4 samen *f* 7.76½; uit Tzummarum *f* 5.06 en *f* 6.60 samen *f* 11.66; uit West Terschelling *f* 1.13 en *f* 1.27½ samen *f* 2.40½; uit Winsum *f* 7 en *f* 6.68 samen *f* 13.68; te Zuidland *f* 7; te Sappemeer *f* 9.71½; te Baarn *f* 28.13; te Renswoude *f* 2; te Amersfoort A *f* 26.27½; te idem B *f* 13.96; te Bunschoten A *f* 19.63½; te idem B *f* 13.90; te N. Loosdrecht *f* 2.24; te O. Loosdrecht *f* 5.95½; te Maartensdijk *f* 2.70; te Scherpenzeel *f* 8.85½; te Soest *f* 5.70; te Veenendaal *f* 9.67½; te Westbroek *f* 6.28; te Emmen *f* 8.10½; te Coevorden *f* 4.83; te N. Amsterdam *f* 7.61; te Nieuw Dordrecht *f* 4.61½; te Schoonebeek *f* 13.96; te Schoonoord *f* 2.22½; te Sleen *f* 5.94; te Zweeloo *f* 5.61.

Voor de Medische faculteit:

(Contributiën): door Ds. F. Zantinge te Hoorn *f* 1; door den heer G. A. Kempff te Hillegom *f* 1.50; door den heer G. Feringa te Baambrugge *f* 1; door den heer K. Dingemanse te Grijpskerke *f* 1; door Ds. J. Brinkman te Beilen *f* 1; door den heer M. Kievit uit Numansdorp *f* 16, uit 's Gravendeel *f* 4, uit Strijen *f* 24.50, samen *f* 44.50; door den heer G. A. van den Berg uit Barneveld *f* 17.50, uit Kootwijk *f* 3.50, uit Voorthuizen *f* 5, samen *f* 26.

(Schenkingen): collecte te Joure *f* 8.37; collecte te Berlikum *f* 17; door Ds. J. Brinkman te Beilen *f* 1; collecte te Gasselter Nyeveen *f* 11.42; door den heer G. A. van den Berg uit Barneveld *f* 2.

Aan Schenkingen:

door den heer G. Feringa te Baambrugge *f* 5.

H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 162.

Boek- en Courantdrukkerij:
ROEVER KRÖBER & BAKELS,
Amsterdam.